

תוכן

- הקדמה - עמ' 12
- תודות - עמ' 15
- מדריך למשתמש - עמ' 16
- פתיחת טיול - עמ' 21
- **שער ירושלים עמ' 25**
- עלייה לירושלים - עמ' 27
- סיורים בירושלים - עמ' 31
- מרכזיותה של ירושלים - עמ' 37
- הכותל המערבי - עמ' 41
- שיחזור הכותל במלחמת ששת הימים - עמ' 45
- **שער העבר עמ' 49**
- אתרים ארכיאולוגיים/היסטוריים - עמ' 51
- אתרי גבורה ומורשת קרב - עמ' 55
- **שער מקומות ואתרים עמ' 59**
- תצפיות טבע ונוף - עמ' 61
- מדבר יהודה/נגב - עמ' 69
- מקורות מים - עמ' 77
- סיורים במטע פירות - עמ' 81
- גבול עבר הירדן המזרחי - עמ' 85
- גבול הצפון - עמ' 89
- **שער ההתחברות עמ' 93**
- התיישבות בא"י - עמ' 95
- מתוך התבוננות בטבע הארץ תתעורר האמונה - עמ' 101
- סיורים בעקבות התנ"ך - עמ' 109
- ביקור בקברי צדיקים - עמ' 113
- ביקור בבית עלמין - עמ' 117
- לשון הטוב על ארץ ישראל (תיקון חטא המרגלים) - עמ' 121
- שמירת טבע - עמ' 127

שער אישים ודמויות עמ' 131

- דמויות מופת מתחברות לארץ - עמ' 133
- דמויות מופת בשערי הארץ (נמל יפו/חיפה) - עמ' 139
- שער מעגל השנה עמ' 147**
- סיורים בשבת - עמ' 149
- טיולים בחול המועד סוכות - עמ' 153
- נטיעות (ט"ו בשבט) - עמ' 159
- שער כללי עמ' 163**
- מעלת לימוד תורה בארץ ישראל - עמ' 165
- ניווטים - עמ' 171
- מקורות נוספים - עמ' 175
- למי שמחפש עוד - עמ' 198
- על קצה המזלג - תקציר סיפור חיי הדמויות המוזכרות בספר - עמ' 200
- רשימות ורשמים - עמ' 211

פתיחת שיוף

בתמונה: אזור נטור בגולן

מדוע לקום ולהתהלך בארץ?

"וה' אמר אל אברם אחרי היפרד לוט מעמו, 'שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה. כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם... קום התהלך בארץ לאורכה ולרוחבה כי לך אתננה...".
(בראשית י"ג, י"ד-י"ז)

פירוש דעת מקרא: "קום - לשון זירוז. המצווה השנייה שנצטווה אברם. משזכה לראות כאן את כל הארץ (במראה הנבואה), נצטווה להתהלך בה לאורכה ולרוחבה. ההתהלכות בארץ היא מעין מנהגו של בעל שטחי קרקע ההולך וסוקר את נחלותיו. אות לקניין. הרגשת בעלות".
פירוש ה'כלי יקר': "הקב"ה חזר בו מהראייה שציווה את אברם לכל הכיוונים, ואמר: 'קום התהלך...'. שצריך לעשות חזקה ממש לקנותה. לא נא, אלא קום - לשון זירוז".
בתרגום יונתן לפסוק זה, הדברים פשוטים וברורים בתכלית:
"קום טייל בארעא ועבד בה חזקתא".

שכר המטיילים בארץ

כתוב: "נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה" (ישעיהו מ"ב, ה') - אלו שנמצאים בארץ ישראל יש להם נשמה קדושה, אבל ההולכים בה, המטיילים בה, יש להם שכר.
הרמב"ם כותב, "כל ההולך ד' אמות בארץ ישראל ומהרהר בתשובה - תשובתו מתקבלת מייד". ויש אומרים שצריך שיילך ד' אמות חדשות. כגון: אדם שנוהג בכביש, יעצור בצידי הדרך ויילך ד' אמות במקום שלא הלך בו מעולם, ויהרהר בתשובה. ואפילו אם הולך על מדרכה שנסע בכביש הסמוך לה, זה נקרא ארבע אמות חדשות.

(הרב מרדכי אליהו)

לפסוע בארץ בלי התורה?

"מדוע לא קיבלו ישראל את התורה בארץ ישראל? הרי אין תורה כתורת ארץ ישראל? אלא שהקב"ה לא רצה שיעשו פסיעה בא"י בלא תורה, עכ"ד. וכוונת קודשו שעל אף משה רבנו, עליו השלום, עומד ודורש ארץ זבת חלב ודבש ושאר

שבחין של הארץ, אפילו הוא אינו מכניסם לארץ ללא תורה, כי דווקא מחמת קדושת המקום מתגברת הטומאה (שכל מקום שמתרבה כוח הקדושה מתרבים כנגדו כוחות הטומאה, והעצה להינצל מזרועותיהם היא על-ידי התורה שמגינה ומצילה), וצריכים כוח התורה כדי לעמוד כנגדה, ולכן אין עושים אפילו פסיעה בארץ ישראל ללא תורה".

("האמרי אש", שמואל אליהו טאוב, האדמו"ר ממודז'ץ, יש"ע שלנו, סיוון תשס"ח, גיליון 102)

כיצד מרגישים את הקשר לארץ?

"אני מאמין שאין דרך טובה יותר

לחוש את הקשר לארץ ישראל

מאשר להלך בה לאורכה ולרוחבה,

לחצות את עמקיה, להעפיל לפסגות הריה,

לסייר בשביליה - גם הנידחים ביותר.

רק כאשר אתה מסייר ברגל ברחבי הארץ,

מתבשם מנופה ורואה במו עיניך את

שרידיה הקדומים ויישוביה החדשים,

אתה מרגיש את הקשר האמיתי לארץ ישראל

ואת היותך - בן הארץ הזאת."

(זאב וילנאי)

"ירושלים לא תיבנה עד אשר ישתוקקו אליה בני ישראל תכלית הכוסף... מי

שמעורר בלב בני אדם אהבה למקום הקדוש הזה ראוי לשכר, בלא ספק, והוא

מקרב עת בוא תקוותנו...".

(ספר הכוזרי, מאמר חמישי).

בעיניו של מטייל

לטייל -

בוואדי, על צוקים, בין מפלים.

לטייל - ברחובות בין אנשים.

לטייל תמיד -

בעצמך, בעולם, בחיים.

המטייל - הוא המציב מטרות ומגיע אליהן, מזיע ומתנשף - אבל מגיע! הוא בוחן בעין פקוחה מכשולים ודרכים אפשריות, הוא רואה סכנות... מבחינות מסוימות, "טופוגרפיית החיים" מקבילה לזו של המדבר והגולן. יש ואדי עקלקל - ויש אדם מעוקל, יש בור מכוסה, לא תגלהו עד הצבת רגליך.

- הקרקע נשמטת תחת הרגליים. ואנשים מגלים מה חסרים הם... בכמה ענפים שחורים וירוקים הם מצטבעים, וגם שומטי קרקעות מתחת... סוגי הרגליים...

המטייל חייב לחיות את עצמו, בין צוקי הנחלים ומצוקי ההרים. איש לא יוכל לחיות בשבילו.

אם לא תזיז ענף פטל קדוש - עורך ייקרע. ואם חברך ישחרר ענף רופף - בפניך יחבוט.

סטייה מהדרך, חלומות שלא במקום הנכון - והמטרה פוספסה. כאלה הם גם החיים.

טבע הוא בריאות, טיול בטבע הוא חינוך.

לדעת לטייל זה לא רק קריאת מפה, זה "חוש ריח", ולא רק לריחות.

זה לראות גם את מה שאי אפשר.

זה כוח לפקוד על רגליים שבורות מעייפות ולהגיד - הלאה!

זה אומץ להתמודד עם פחדים.

זו היכולת לקחת אירוס הגלבוע ולהשתכר מיופיו...

זה לב שמרגיש ופועם בחוזקה - ועוד ועוד...

ומעל הכל: זו הבנה, הבנה לסובב אותך, לרגשותיך, לטעמם של דברים.

(ירון, עיתון "זרעים" של תנועת הנוער בני עקיבא)

שער ירושלים

תלמוד תורה "שערי תורה", נווה שלום, תל אביב-יפו. צילום: degser
מאת wikicommons סוג הרשיון CC BY-SA <https://did.li/sVmCN>

עלייה לירושלים

בתמונה: קטע מהדרך לירושלים, כביש מס' 1

הרי ירושלים עושים רושם קדוש

"מייד אחרי יוה"כ יצאתי מיפו לירושלים... והנה אני מתקרב לעיר הקודש, ההרים מסביב לה, במראה הנהדר המשונה כ"כ מהררי אלף, בארץ החופש (שווייץ), פעלו עליי רושם עז, המזכיר לי את רחשי הקדושה שבנבואה".
ובמקום אחר כתב: "ירושלים עיר הקודש. הנני בכ, לב ואם ישראל. זה המקום החי שלנו, בתור עם ואומה רוממה, חיה ופועלת, קרובה לה', המגלה דברו לנביאיו, והמדריך כל עמו ישראל. פה הכל טבעי. הכל ברוח אחרת מבחו"ל. מי שזכה לקלוט רוח ירושלים כמוני, אשריני. ברוך ה' שהחיינו...".
(העלון "ישע שלנו", אב תשס"ז, על-פי יומנו של הרב "הנזיר", הרב דוד כהן, הוצאת מכון נור דוד)

עליית רבי עובדיה מברטנורא לירושלים

"רבי עובדיה מברטנורא עולה לירושלים: מִפְּנֵי המשנה הנודע החליט לעלות ירושלימה, על אף שנאלץ לעזוב ארץ נושבת ולהשתקע בארץ נידחת. הוא נטש את בני ביתו העשירים באיטליה והחל במסע נדודים ארוך ומייגע, שנמשך כשנתיים וחצי... בכל תחנה אליה הגיע, גילו בני הקהילה חיש מהר את סגולותיו והתחננו בפניו כי יישאר להנהיג אותם על דרך הישר. ואולם על אף תלאות המסע, דבק ר' עובדיה במטרה - ירושלים... באביב 1488 זכה להגיע למקום הנכסף. וכך מתאר ר' עובדיה את כניסתו: 'רחוק מירושלים, כשלושת רבעי מיל... נתגלתה אלינו העיר המהוללה, קריית משובנו. ושם קרענו את בגדנו כחובה. וכאשר עוד מעט ניגלה אלינו בית מקדשנו ותפארתנו ההרוס, קרענו עוד קריעה שנייה על המקדש. ובאנו עד שערי ירושלים ונכנסנו בה, ב-י"ג ניסן רמ"ח, בצהריים. בעצם היום ההוא עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים'".

(על-פי אברהם יערי, איגרות ארץ ישראל ועוד, הוצאת מסדה, עלון "שבת בשבתו")

לדרך על אדמת הקודש

"עלייתו של הרב שמואל הומינר לא"י וירושלים (היה אחד מבוני השכונות הראשונות בירושלים שמחוץ לחומות. נולד בעיירה ברזין, בן לרב ישעיהו הומינר, רב העיירה ואב בית דין במקום): 'בערב חג השבועות תרל"א (1871), בתום מסע של שלושה חודשים, הגיע הרב הומינר לארץ ישראל יחד עם אשתו ושלושת ילדיו הגדולים... בשמחה עצומה קפץ רבי שמואל ליבשה והשתטח על החול לנשק את